

les Ord. Palatines del Cerimoniós. I, popularment, 'mans, obedient': «quina mula més voluntària!» Osona (Dag.).

Substantivat 'soldat que combat no forçat, per ideal', ja c. 1700, parlant dels guerrillers patriotes contra l'absolutisme franco-castellà prepotent: està assí un cavaller? - voluntaris el demanen / ---» en l'èpica cançó popular de Bac de Roda (Romllo., MilàF, 82.9); en els S. XIX els voluntaris del Xic de les Barraquetes, del capitost Francesc Savalls (Coromines, Revisió de V. del S. XIX), de la Primera República: ho foren en llur joventut el grandíssim savi català Ramon Turró, el meu besoncle matern Ferriol Cibils ---; els del Guerso d'Avinyonet, Coromines (Silèn, cap. xv, xvii; Pigmalíó, cap. vii ss.).

En forma adverbial: voluntàriament [1805, Belv.]. Voluntarietat 1799, Dag.; [Belv.]. Voluntariós [1507, Busa-N.]; voluntariosament [Busa-N.]. +Voluntarisme escola filosòfica [1906]: «assentiria del tot a la teoria de Bergson: mas si el seguïem massa lluny, salvaríem l'intellectualisme per caure en el voluntarisme», Coromines (Vida Austera, pròl., O. C., 663a). Involuntari [Lacav.]; involuntàriament [Belv.]; involuntarietat [id.].

Volició [Belv., del ll. escolàstic volitio, -onis]; volitiu [Llull];¹ volible, voliu. Velleitat [1905, Bulbena, Vogel], ll. escolàstic velleitas, -atis; +velleitós ben poc, però s'ha usat i no em sembla condemnable. El mateix diria dels termes filosòfics +noluntat i [Dfa.] nolició, formats sobre voluntat, -ició, segons el model del ll. nolle 'no voler' / velle 'voler'.

CPT. o DERIV. prefixats. Ja s'oposen ben. i malvolença en textos de fi S. XIV: «Val més malvolença d'om senat [assenyat] que benevolença de nici», Màximes Morals (CoDoACA XIII, 166); altres: «benv. d'orat»;³ benevolença en reglaments de Confraries Bna. (CoDoACA XI); «ab licència e benevolença nostra», doc. cancelleresc de 1380 (Rubió, Docs. Cult. M.-E. II, 225).²

«Dix que llur dilecció / pot tornar divisió / per còrs de astronomia; / lo rei moro, de present, / va-li fer gran prometença: / ---- / de mi rebràs gran honor, / si la llur coral amor / pots tornar en malvolença—. / Aprés --- sacrifici féu / ---», Turmeda (Cobles Div., 59h, NCl. x, 122). Malvolent i malvolença són les formes de Llull: «can Déus dirà: —Mon malvolent: / vay a turment», Rims II, 268; «tostemps seran en malvolença del rey», Merav. II, 90.

Són, doncs, els abstractes corresponents a voler bé i voler mal, comentats supra; que d'altra banda també s'usaren com inf. substantivat: «Déu --- fort vos porta bon voler», BMetge (Sermó, NCl. x, 55.15); «tres coses són que lunyen bon voler / ---», Ausiàs XL, 2a. Altrament aviat se n'usaren també variants més llatinitzants, acostant-se a la forma dels cpts. llatins benevolentia, malevolentia, amb els corresponents adjectius bēnevōlus, malevōlus: «amà més la mña vida que la vostra benevolença», Decam. x, § 8, 590.5f.

El negatiu, amb plural analític popular: «las quintas --- las midas llargas - los batlles y regidores, / d'agafar els que volguessen - sols un pare en tingués dos: /

Ay, quinas malas-volensas - n'hi haurà, que 's guanyaran! / ---» (fets de c. 1817, Romllo., MilàF, 98.17). «Un burgeset, agafat per la malvolença d'un contrari», Coromines (Presons Imag. en l'autògraf, que restablirem des de la 2.ª ed., per més que en la 1.ª un corrector hi vagi posar malavolença, p. 19.15. Prefereixen benevolència, Busa-N. 1507, Lacav., DTo. 1647, junt amb benevolència, DTo., Belv.; malvolença, Aversó, 65.9, Belv.; malvolència Lacav., Lab., malevolència DTo. 1647, id. o malvolència Belv. etc.; també registraren els lèxics malvoler («odisti» Busa-N., Belv.) i benvoler (Busa-N., DTo. 1647).

Benvolgut (Busa-Nebrixa 1507; dicc. Torra 1670; diccionari Balari), i molt usat des de la Renaix., com a endreça de les cartes, i en tot estil epistolar; però la norma era no usar-lo amb superiors ni amb gent molt respectable sinó només amb iguals, de tracte no familiar, o inferiors, tractats no sense cordialitat; i sense excloure els termes més respectuosos (distingit Sr., respectat amic, honorable, eminent etc.); s'ha restaurat, des de cap a 1950 usant-lo barroerament amb tothom (per l'ingenu error que és la sola expressió del «bon català»).

Benèvol [Belv.], ll. benevolus; rar benvolent [Lacav.] o benevolent. Malèvol [Belv.], ll. malevōlus o malivolus; malvolent antiq. [Busa-N., DTo. 1647], malevolament; malívol; malvolgut [DTo. 1647].

Desvoler [ant. Belv.]. Sobresvoler 'amar en excés': «Delits del cos no són de tanta rror / --- / l'espècia d'om d'aquells trau sa valor; / sobresvolguts, nostr'arma n'abit ve / e vol-ne excés per sa 'nfinida part», Ausiàs CVI, 48e.

Mal-te-vull, mal-te-vuy menorquí 'maldonat, pesta o desgràcia infligida per mitjans sobrenaturals o astúcies deslleials': «Bruixaries i mal-te-vuys», títol d'una de les seccions del Folk. Men. de Camps Merc. (II, 93ss.); «a un lloc d'aquell indret, molt peydat dets cunís, que's menjaven els sementers, hi anà un pagès que tengué de fer qu'ets cunís --- pasturassin en sò dels veinats, i no en sò des seu: perque afinà que'ls veinats n'eren sa causa d'aquest mal-te-vuís (id. II, 94); «un llibret --- en llatí --- de s'Evangeli --- que l'usen com a defensillo [< b. ll. defensio 'defensa'] contra'ls mal-te-vuís y embruxaments» (ib. I, 67).

Per als cpts. pronominals com qualsevol, vegeu QUAL; anàlogament, l'adverbial comsevulla. Iga 'de qualsevol manera, en una forma o altra': «Si D. Mariano, quan tinga ocasió, per En C. o 'N Fransesch, o comsevulla, 'm vol enviar ---»; «escrita a corte-cuita y com-se-vulla comptant --- amb l'amabilitat de V.», Verdager, a. 1871 i 1885 (Epist. I, 113; v, 81).

Voluptat [fi S. XIV], pres del ll. voluptas, -atis, 'plaer', de la mateixa arrel que velle i voluntas: «los serrahins, doncs, qui no són abstinentes, ans amen la gola e totes voluptats ---», Eiximenis (Primer d. Cr., § 97), «per ço com no curà de defendre ne créxer l'emperi, sinó que-s donà a voluptats, morí per ses pròpies mans», carta cancelleresca a. 1393 (Rubió, Doc. Cult. M.-E. CDXXI; cf. Fabra, Coord., 7); i el Dag. el cita en el Sèneca d'AntCanals i en altres textos dels